

Bruselj, 20. maj 2025
(OR. en)

8773/25

Medinstitucionalna zadeva:
2024/0079 (NLE)

EDUC 137
SOC 266
JEUN 65
DIGIT 84
ENV 316

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Priporočilom Sveta o evropskem sistemu zagotavljanja kakovosti in priznavanja v visokošolskem izobraževanju

V prilogi vam pošiljamo navedeno priporočilo, ki ga je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na seji 12. maja 2025.

Priporočilo Sveta

o evropskem sistemu zagotavljanja kakovosti in priznavanja v visokošolskem izobraževanju

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 165 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

1. Sistemi zagotavljanja kakovosti so ključnega pomena za vzpostavitev visokokakovostnih standardov za izobraževanje in krepitev zaupanja med visokoškolskimi sistemi in ustanovami v evropskem izobraževalnem prostoru in širše. So ključni gradnik transnacionalnega sodelovanja. Zagotavljanje kakovosti visokošolskega izobraževanja je temelj medsebojnega zaupanja, ki omogoča transnacionalno sodelovanje in nemoteno učno mobilnost.
2. Glavno odgovornost za kakovost svoje ponudbe izobraževanja nosijo visokošolske ustanove, ki bi morale doseganje najvišjih standardov določiti kot ključno institucionalno prednostno nalogo ter razviti strategije in postopke za zagotavljanje kakovosti, da se zagotovi doseganje navedenega cilja.

3. Izvajanje standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG) je temeljni korak pri utrjevanju evropskega visokošolskega prostora (EHEA), s čimer se podpira oblikovanje kulture kakovosti v visokošolskih sistemih in ustanovah po vsej Evropi; vendar se ti standardi in smernice še ne izvajajo v celoti v vseh državah članicah.
4. Družbe po vsej Evropi doživljajo dinamično preobrazbo, katere gonilo so zeleni in digitalni prehod, priložnosti in izzivi umetne inteligence, demografski izzivi in hitro spreminjajoče se geopolitične razmere. Visokošolski sistemi bi se morali na to preobrazbo ne le odzivati, temveč k njej tudi dejavno prispevati in jo spodbujati. Postopki zagotavljanja kakovosti bi morali visokošolske ustanove na tej poti preobrazbe po potrebi podpirati z zagotavljanjem strokovnih pregledov za izboljšanje kakovosti njihove izobraževalne ponudbe.
5. Obravnavati bi bilo treba potrebo po bolj agilnih in internacionaliziranih postopkih zagotavljanja kakovosti, ki bodo ustrezali svojemu namenu, hkrati pa zagotoviti, da bodo ti postopki še naprej osredotočeni na zagotavljanje najvišjih standardov kakovosti. Pridobivanje povratnih informacij diplomantov o njihovih učnih in poklicnih poteh ter ustreznosti njihove pridobljene izobrazbe, spretnosti in kompetenc je dragoceno orodje za spremljanje, ki ga je mogoče uporabiti za zagotavljanje kakovosti in ustreznosti na institucionalni in sistemski ravni. Evropska pobuda za spremljanje diplomantov¹ prispeva k bolj sistematičnemu in primerljivemu tovrstnemu spremljanju.
6. Zaradi različnih nacionalnih ureditev za zagotavljanje kakovosti je transnacionalno sodelovanje v visokošolskem izobraževanju še vedno zapleteno, kar ovira razvoj skupnih izobraževalnih programov ter omejuje izobraževalne možnosti za visokošolske ustanove in študente. Pomembno je, da se dokazovanje izpolnjevanja formalnih zahtev uravnoteži z zagotavljanjem stalnega poudarka na nadaljnjem izboljševanju ponudbe izobraževanja in zavezanosti temu izboljševanju, kar je osrednjega pomena za zagotavljanje kakovosti.

¹ Priporočilo Sveta z dne 20. novembra 2017 o spremljanju diplomantov (UL C 423, 9.12.2017, str. 1).

7. Visokošolska skupnost in države članice zelo cenijo obstoječe instrumente, kot je evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov (evropski pristop)², vendar se ti zaradi različnih nacionalnih pristopov še vedno redko izvajajo.
8. Skupni programi so postali prepoznavna značilnost evropskega izobraževalnega prostora in zelo jih cenijo prav vsi deležniki na področju visokošolskega izobraževanja. Ustrezne ureditve zagotavljanja kakovosti so predpogoj za zagotovitev širokega izvajanja teh skupnih programov po vsej Uniji. Podelitev znaka skupne evropske diplome na podlagi vnaprej določenih meril bi lahko pripomogla k reševanju obstoječih vprašanj, povezanih z zagotavljanjem kakovosti in akreditacijo skupnih programov. Nadaljnji zagon za to, da bi visokošolskim ustanovam, vključenim v transnacionalno sodelovanje, olajšali zagotavljanje skupnih programov in podeljevanje skupnih diplom v skladu z bolonjskimi instrumenti, bi v poznejši fazi lahko bila skupna evropska diploma.
9. Medtem ko razprave o skupni evropski diplomi še potekajo, Svet Evropske unije še ni sprejel odločitve o njeni morebitni uvedbi, zato bi bilo treba vsakršno omenjanje skupne evropske diplome v tem priporočilu Sveta razumeti v tem smislu. Svet bo potreboval jasne in podrobne informacije, da bi lahko sprejel z dokazi podprto odločitev o naslednjih korakih v smeri skupne evropske diplome.
10. Evropska merila iz Priloge II določajo ključne značilnosti znaka skupne evropske diplome, zagotavljajo spoštovanje najvišjih standardov za ponujanje transnacionalnih programov in izkazujejo posebno evropsko naravo takega znaka. Ta merila niso niti obvezna niti pravno zavezujoča, vendar se zaradi zagotavljanja medsebojnega zaupanja znak skupne evropske diplome podeli šele, ko so v celoti izpolnjena.

² Namen pristopa, ki so ga ministri in ministrice evropskega visokošolskega prostora odobrili maja 2015, je „odpraviti precejšnjo prepreko razvoju skupnih programov z določitvijo standardov za te programe, ki temeljijo na dogovorjenih orodjih evropskega visokošolskega prostora, ne da bi se uporabljala dodatna nacionalna merila“.

11. Sklop evropskih meril za znak skupne evropske diplome je lahko podlaga za tista, ki se bodo v poznejši fazi uporabljala za skupno evropsko diplomu, če se bo Svet na podlagi analize poročila Komisije o oceni glede izvajanja znaka skupne evropske diplome in študije izvedljivosti glede skupne evropske diplome, kot je opisano v resoluciji Sveta o znaku skupne evropske diplome in naslednjih korakih v smeri morebitne skupne evropske diplome: krepitev konkurenčnosti Evrope in privlačnosti evropskega visokošolskega izobraževanja, odločil, da sprejme ukrepe za uvedbo skupne evropske diplome. Študija izvedljivosti bi morala vključevati temeljito oceno evropskih meril, na podlagi katerih bi se podelila skupna evropska diploma, in ustreznih postopkov zagotavljanja kakovosti, kar bo podlaga za odločitev Sveta o merilih za morebitno skupno evropsko diplomu.
12. V skladu s Priporočilom Sveta o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja³ več držav članic spodbuja uporabo evropskega pristopa in postopoma prehaja na bolj institucionalne zunanje sisteme zagotavljanja kakovosti ter s tem povečuje učinkovitost in prožnost transnacionalnega sodelovanja na področju visokošolskega izobraževanja. Krepitev notranjih sistemov zagotavljanja kakovosti je pomemben korak k pospešitvi postopkov ob hkratnem zagotavljanju najvišjih standardov kakovosti.

³ Priporočilo Sveta z dne 5. aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja (UL C 160, 13.4.2022, str. 1).

13. Zavezništva visokošolskih ustanov, kot so zavezništva evropskih univerz, so na čelu transnacionalnega sodelovanja. V Sklepih Sveta o pobudi o evropskih univerzah – povezovanje visokega šolstva, raziskav, inovacij in družbe: utiranje poti novi razsežnosti v evropskem visokošolskem izobraževanju⁴ je navedeno, da je cilj „evropskih univerz“ z medinstitucionalnimi strategijami, ki združujejo učenje in poučevanje, raziskave, inovacije in prenos znanja v gospodarstvo in družbo, prispevati h kakovosti transnacionalnega sodelovanja ter k političnim in družbenim spremembam. So tudi pomembne platforme za nadaljnji razvoj razsežnosti raziskav in inovacij v visokošolskih ustanovah, ki si morajo prizadevati za učenje na podlagi raziskav, pa tudi za dolgoročno prožne in privlačne poklicne poti na področju raziskav in poučevanja. Ta zavezništva se zavezujejo, da bodo svoje sodelovanje dvignila na višjo raven z vzpostavitvijo evropskih meduniverzitetnih kampusov, kjer je skupna ponudba izobraževanja pravilo. Kot ključni korak pri oblikovanju teh kampusov vzpostavljajo notranje sisteme zagotavljanja kakovosti, da bi zagotovili, da kakovost njihove skupne ponudbe izobraževanja izpolnjuje najvišje standarde. To bo njihovim deležnikom dalo zagotovila in olajšalo skupno zagotavljanje izobraževanja. Opredeljeni so bili ključni gradniki za začetek preučevanja namenskega okvira za zagotavljanje kakovosti in oceno njegove uporabe.

⁴ Sklepi Sveta o pobudi o evropskih univerzah – povezovanje visokega šolstva, raziskav, inovacij in družbe: utiranje poti novi razsežnosti v evropskem visokošolskem izobraževanju (UL C 221, 10.6.2021, str. 14).

14. Avtomatično vzajemno priznavanje kvalifikacij in učnih obdobij v tujini je potrebno, da bi vsem omogočili učno mobilnost, podprli uravnoteženo kroženje možganov med vsemi državami članicami in spodbujali konkurenčnost. V Priporočilu Sveta iz leta 2018 o avtomatičnem vzajemnem priznavanju visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov učnih obdobij v tujini⁵ je bilo državam članicam priporočeno, naj sprejmejo potrebne ukrepe za doseg avtomatičnega vzajemnega priznavanja za namene nadaljnje učenja, tako da se brez ločenega postopka priznavanja visokošolska kvalifikacija, pridobljena v eni državi članici, v drugih državah članicah avtomatično prizna na isti ravni za namene dostopa do nadaljnega študija, brez poseganja v pravico visokošolske ustanove ali pristojnih organov, da za nekatere programe določijo posebna vstopna merila ali da preverijo avtentičnost dokumentov. Trdni sistemi zagotavljanja kakovosti so temelj za vzpostavitev potrebnega zaupanja za zagotovitev avtomatičnega priznavanja.
15. To priporočilo v celoti spoštuje načela subsidiarnosti, institucionalne avtonomije in akademske svobode ter se bo izvajalo v skladu z nacionalnimi okoliščinami ter v sodelovanju z državami članicami in vsemi ustreznimi deležniki –

⁵ Priporočilo Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobij v tujini (UL C 444, 10.12.2018, str. 1).

SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Izboljšanje vseh sistemov zagotavljanja kakovosti

1. Priporoča se, da države članice:
 - a) spodbujajo stalno izboljševanje zagotavljanja kakovosti, tudi z namenom izboljšanja kakovosti in ustreznosti visokošolskega izobraževanja, ter ohranjajo visoko raven transnacionalnega zaupanja in odgovornosti v visokošolskih ustanovah;
 - b) zagotavljajo, da sistemi zagotavljanja kakovosti ustrezajo svojemu namenu in se torej lahko odzivajo na ključni družbeni, tehnološki in gospodarski razvoj, ki vpliva na visokošolsko izobraževanje. Visokošolski sistemi lahko črpajo iz obstoječih dobrih praks, da bi te vidike obravnavali na različne načine, na primer s spodbujanjem visokošolskih ustanov, da jih vključijo v svoje notranje postopke zagotavljanja kakovosti, z vključevanjem posebnih ciljev v svoje redno zunanje zagotavljanje kakovosti ali z usmerjenimi ali tematskimi pregledi kakovosti na sistemski ravni. Glavno odgovornost za kakovost svoje ponudbe izobraževanja nosi visokošolska ustanova. Tak pristop bi bilo treba izvajati ob doslednem upoštevanju ESG in bi lahko vključeval teme, kot so:
 - i) spodbujanje in varstvo temeljnih akademskih vrednot, kot so opredeljene v bolonjskem procesu;

- ii) ustreznost izidov poučevanja in učnih izidov za osebni razvoj, zaposljivost ter aktivno, kritično in odgovorno državljanstvo, na primer na podlagi informacij v zvezi s spremljanjem diplomantov ali tesnejšega sodelovanja s socialnimi partnerji, vključno z oblikovanjem izobraževalnih programov in zagotavljanjem priložnosti za pripravništvo⁶;
- iii) to, ali programi (ki vodijo do polne diplome ali mikrodokazil) krepijo kompetence (tj. znanje, spretnosti in vedenje) študentov in učečih se v vseživljenjskem učenju o ključnih družbenih in gospodarskih prednostnih nalogah, kot sta zeleni in digitalni prehod;
- iv) ustrezne sinergije med izobraževanjem, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, raziskavami, inovacijami in delom v korist družbe;
- v) inkluzivno visokošolsko izobraževanje, kot je opredeljeno v bolonjskem procesu, ki med drugim spodbuja dostopnost in enakost spolov ter na študenta osredotočeno učenje in dobrobit;
- vi) privlačne in trajnostne akademske poklicne poti in delovni pogoji⁷;
- vii) strategije za krepitev mednarodnega sodelovanja;

⁶ Priporočilo Sveta z dne 20. novembra 2017 o spremljanju diplomantov (UL C 423, 9.12.2017, str. 1).

⁷ Kot je opredeljeno v Priporočilu Sveta z dne 25. novembra 2024 o privlačnih in trajnostnih poklicnih poteh v visokošolskem izobraževanju (UL C, C/2024/7282, 5.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/7282/oj>).

- c) kadar je to mogoče, zagotovijo, da za visokošolske ustanove zunanji postopki zagotavljanja kakovosti ustrezajo svojemu namenu in so gospodarni z viri, da bi preprečili dodatno upravno breme;
- d) zagotovijo, da se odločitve o akreditaciji, registraciji in evalvaciji visokošolskih ustanov in programov sprejemajo pregledno in objektivno v skladu z ESG ter z ustrezno strokovno podporo in udeležbo visokošolske skupnosti, vključno s študenti ter akademskim in upravnim osebjem, da bi spodbujali kulturo kakovosti;
- e) spodbujajo visokošolske ustanove, naj spremljajo, v kolikšni meri postopki zagotavljanja kakovosti vodijo h kakovostnejši ponudbi izobraževanja;
- f) spodbujajo objavo pregledov zagotavljanja kakovosti (na institucionalni ravni ali na ravni programov) v podatkovni zbirki rezultatov zunanjega zagotavljanja kakovosti (DEQAR) in olajšajo njihovo prevajanje, da se izboljša transnacionalna preglednost kakovosti ponudbe visokošolskega izobraževanja;

- g) zagotovijo, da institucionalni notranji sistemi zagotavljanja kakovosti zajemajo celoten nabor izobraževanja, ki ga ponuja visokošolska ustanova. Za ponudbo izobraževanja, ki vodi do mikrodokazil, naj se kot referenca uporabljajo evropski pristop k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost ter evropska načela za oblikovanje in izdajanje mikrodokazil⁸;
- h) podpirajo in spodbujajo agencije za zagotavljanje kakovosti, da organizirajo dejavnosti vzajemnega učenja, kar nacionalnim visokošolskim ustanovam in agencijam za zagotavljanje kakovosti omogoča primerjavo – glede na referenčne vrednosti – svojih praks s praksami iz drugih delov evropskega izobraževalnega prostora. To je mogoče doseči s primerjalnim učenjem⁹, pri katerem se lahko visokošolske ustanove in agencije za zagotavljanje kakovosti učijo od drugih vodilnih visokošolskih ustanov, ali z analizo podatkov iz evropskega okvira za spremljanje diplomantov in evropske opazovalnice za visokošolski sektor.

⁸ Kot je opisano v Priporočilu Sveta z dne 16. junija 2022 o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost (UL C 243, 27.6.2022, str. 10).

⁹ Primerjalno učenje je opredeljeno kot proces za vzpostavitev systemske in integrirane povezave med primerjalnimi analizami in dejavnostmi vzajemnega učenja na vseh področjih, povezanih z zagotavljanjem kakovosti na področju visokošolskega izobraževanja.

Preučitev razvoja namenskega okvira za zagotavljanje kakovosti za zaveznitva visokošolskih ustanov

2. Priporoča se, da države članice sodelujejo pri preučitvi razvoja namenskega evropskega okvira, ki bi vsem vrstam zaveznitv visokošolskih ustanov, udeleženih v trajnostnem in dolgoročnem sodelovanju, ki presega ad hoc ali projektno sodelovanje, omogočil skupno zunanjo evalvacijo njihovih skupnih notranjih ureditev zagotavljanja kakovosti, ki bi zajemala vse skupne ukrepe ali vsaj skupno ponudbo izobraževanja s strani sodelujočih ustanov, kot so skupni programi ali skupna mikrodokazila, kadar je to potrebno. To delo bi moralo vključevati naslednje ukrepe:
- a) sodelovanje z deležniki za zagotavljanje kakovosti in zaveznitvi visokošolskih ustanov pri preučevanju razvoja tega namenskega okvira za zagotavljanje kakovosti na podlagi gradnikov iz Priloge I k temu priporočilu ter pri njegovem preskušanju, in sicer na podlagi rezultatov projektov EUniQ¹⁰ in IMINQA¹¹, financiranih v okviru programa Erasmus+, kadar je to ustrezno;
 - b) oceno potrebe po tem namenskem okviru s posebnim poudarkom na tem, ali lahko privede do znatnega zmanjšanja upravnih bremen ter visokošolskim ustanovam in drugim ustreznim akterjem zagotovi jasno dodano vrednost;
 - c) izhajajoč iz rezultatov evalvacije, omogočanje, da agencije EU za zagotavljanje kakovosti, registrirane v EQAR, in tiste agencije EU, ki dosledno izvajajo evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov, na podlagi tega okvira izvedejo takšno zunanjo evalvacijo zagotavljanja kakovosti.

¹⁰ V okviru projekta EUniQ je bil razvit pristop za celovito zagotavljanje kakovosti evropskih univerz.

¹¹ IMINQA je krovni projekt za podporo bolonjski tematski skupini za zagotavljanje kakovosti.

Bolj agilni programski ali kombinirani pristopi k zunanjemu zagotavljanju kakovosti

3. Priporoča se, da države članice:

- a) olajšajo transnacionalno sodelovanje in agilnost visokošolskih sistemov:
 - i) s podpiranjem visokošolskih ustanov pri vzpostavitvi ali krepitevi trdnega notranjega postopka zagotavljanja kakovosti in razvijanju močne institucionalne kulture kakovosti;
 - ii) ko visokošolske ustanove vzpostavijo trden notranji postopek zagotavljanja kakovosti, s spodbujanjem prehoda na institucionalni pristop k zagotavljanju kakovosti, na primer tako, da obvezno akreditacijo programov s strani agencij za zagotavljanje kakovosti omejijo na začetno akreditacijo za nove programe in, kadar je to mogoče, uvedejo postopke ponovne samoakreditacije v okviru notranjega postopka zagotavljanja kakovosti;
 - iii) s krepitevijo pristopa k zagotavljanju kakovosti, podprtega z dokazi, pri čemer naj uporabijo različne podatke, tudi tiste iz okvira spremljanja diplomantov in evropske opazovalnice za visokošolski sektor, ter
 - iv) s podpiranjem vzajemnega učenja in krepitev zmogljivosti visokošolskih ustanov za okrepitev njihove kulture kakovosti v prehodu na institucionalni pristop k zunanjemu zagotavljanju kakovosti;

- b) omogočijo in spodbujajo uporabo evropskega pristopa, kadar se ta še ne izvaja:
 - i) z odpravo meril za zagotavljanje kakovosti, dodanih na nacionalni ravni, ali vsakršnih drugih morebitnih upravnih ali regulativnih ovir;
 - ii) z ustvarjanjem spodbudnega okolja, ki zagotavlja svetovanje in podporo ljudem, ki delajo na področju zagotavljanja kakovosti, ob upoštevanju institucionalne avtonomije;
 - iii) s spodbujanjem okolja, v katerem uporaba zadevnega pristopa v primerjavi s postopki, ki se izvajajo na nacionalni ravni, ne privede do finančne neugodnosti.

Postavljanje temeljev za znak skupne evropske diplome

Priporoča se, da se znak skupne evropske diplome podeli samo:

- a) kadar so izpolnjena vsa evropska merila za znak skupne evropske diplome iz Priloge II,
in
- b) je kakovost zagotovljena v skladu z ESG ali priznanimi programi, odvisno od nacionalnih okoliščin, da se zagotovijo uporaba skupnih standardov ter kakovost in verodostojnost znaka.

4. Priporoča se, da države članice:

- a) agencijam EU za zagotavljanje kakovosti, registriranim v EQAR, in tistim agencijam EU, ki dosledno izvajajo evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov, dovolijo, da:
 - i) podelijo znak skupne evropske diplome¹² za programe s skupno diplomom, ki temeljijo na obstoječih bolonjskih instrumentih ter izpolnjujejo ESG in vsa evropska merila iz Priloge II, kadar je potreben programski ali kombiniran pristop k zunanjemu zagotavljanju kakovosti;
- ali
- ii) vsem vrstam visokošolskih ustanov, za katere se uporablja nacionalno ali regionalno zunanje zagotavljanje kakovosti na institucionalni ravni, omogočijo, da si podelijo znak skupne evropske diplome za svoje programe s skupno diplomom na podlagi notranjega zagotavljanja kakovosti ter skladnosti z obstoječimi bolonjskimi instrumenti, ESG in vsemi evropskimi merili;
- b) opredelijo načine za dopolnitev rednega pregleda ESG, kar zadeva delo nacionalnih agencij za zagotavljanje kakovosti, da se zagotovi, da skupni programi izpolnjujejo evropska merila, ter oblikujejo zbirko skupnih programov, ki izpolnjujejo evropska merila in so upravičeni do podelitve znaka skupne evropske diplome;
- c) sodelujejo s Komisijo, da bi ocenili, ali se lahko evropska merila za znak skupne evropske diplome po potrebi uporabljajo tudi za visokošolske programe na ravni 5 EOK.

¹² Kot je navedeno v točki 12 Priporočila Sveta z dne 5. aprila 2022 o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja (UL C 160, 13.4.2022, str. 1).

Izvajanje avtomatičnega priznavanja

5. Priporoča se, da države članice:

- a) spodbujajo in podpirajo evalvacijo izvajanja avtomatičnega vzajemnega priznavanja¹³ z notranjimi in zunanjimi postopki visokošolskih ustanov za zagotavljanje kakovosti;
- b) v tesnem sodelovanju z visokošolskimi ustanovami in drugimi sodelujočimi deležniki razvijejo in visokošolskim ustanovam izdajo jasne smernice o tem, kako razlikovati med avtomatičnim priznavanjem kvalifikacij za dostop in pravico visokošolskih ustanov do odločanja o sprejemu v določen program. Te smernice po potrebi pregledujejo na podlagi rezultatov pregledov skupin pospeševalcev programa Erasmus+¹⁴ za izvajanje avtomatičnega priznavanja;
- c) podpirajo visokošolske ustanove pri uporabi pristopa učnih izidov v zvezi s sprejemnimi postopki, brez poseganja v zmožnost teh ustanov, da same določijo svoja posebna vstopna merila;
- d) sodelujejo z visokošolskimi ustanovami ter nacionalnimi ali regionalnimi organi za priznavanje pri spremljanju odločitev o priznavanju, da bi izboljšali zbiranje podatkov in pristope, ki temeljijo na dokazih, na institucionalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni;

¹³ Kot je opredeljeno v Priporočilu Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini (UL C 444, 10.12.2018, str. 1).

¹⁴ Kot je priporočeno v Poročilu Komisije Svetu o izvajanju Priporočila Sveta o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini, 23. februar 2023, COM(2023) 91 final.

- e) podpirajo visokošolske ustanove pri izdajanju vseh diplom in mikrodokazil v obliki, ki je združljiva s standardi EDC (evropska digitalna potrdila za učenje), vključno z evropskim učnim modelom, kar je ključni dejavnik avtomatičnega priznavanja, in sicer z vgrajenim preverjanjem avtentičnosti EDC ter dokazili o zagotavljanju kakovosti in akreditaciji;
 - f) spodbujajo in podpirajo krepitev zmogljivosti in mreženje osebja v centrih ENIC-NARIC in visokošolskih ustanovah z usposabljanjem in digitalnimi orodji, tudi na področju umetne inteligence, ter zagotavljajo tesno sodelovanje z organi za priznavanje in zagotavljanje kakovosti;
 - g) podpirajo tesno sodelovanje med osebjem, ki dela na področju priznavanja in zagotavljanja kakovosti na nacionalni in evropski ravni, ter med mrežo ENIC-NARIC in Evropskim združenjem za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (ENQA).
6. Priporoča se, da države članice čim prej ukrepajo na podlagi teh priporočil, da se vsem vrstam visokošolskih ustanov omogoči uvedba znaka skupne evropske diplome in preuči pot v smeri skupne evropske diplome v skladu z resolucijo Sveta o znaku skupne evropske diplome in naslednjih korakih v smeri morebitne skupne evropske diplome: krepitev konkurenčnosti Evrope in privlačnosti evropskega visokošolskega izobraževanja. Znotraj delovnih struktur okvira evropskega izobraževalnega prostora¹⁵ naj Komisijo redno obveščajo o ukrepih, sprejetih na ustrezni ravni v podporo ciljem tega priporočila, kot bistvenih korakov k doseganju in nadaljnjemu razvoju evropskega izobraževalnega prostora.

¹⁵ Kot je podrobno opisano v Resoluciji Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) (UL C 66, 26.2.2021, str. 1).

POZIVA KOMISIJO, NAJ:

7. podpira nadaljnji razvoj podatkovne zbirke rezultatov zunanjega zagotavljanja kakovosti (DEQAR)¹⁶, ki jo upravlja EQAR, da bi jo uporabili kot zbirko programov, ki jim je bil podeljen znak skupne evropske diplome, na podlagi dobre prakse nacionalnih informacijskih centrov za priznavanje visokošolskih diplom (NARIC), ki jo uporabljajo za avtomatično priznavanje;
8. še naprej podpira razvoj in spodbujanje praks spremljanja diplomantov, da bi izboljšali kakovost in ustreznost visokošolskega izobraževanja ter njegovo primerjavo, tudi glede na referenčne vrednosti, med državami in ustanovami;
9. z državami članicami in širšo visokošolsko skupnostjo še naprej izmenjuje pridobljene izkušnje s pobudami transnacionalnega sodelovanja, kot so zavezništva evropskih univerz in programi, kot so skupni magistrski študijski programi Erasmus Mundus, skupni doktorski programi MSCA (Ukrepi Marie Skłodowske-Curie) ali specializirani izobraževalni programi, ki se financirajo iz programa Digitalna Evropa¹⁷;

¹⁶ DEQAR je podatkovna zbirka rezultatov zunanjega zagotavljanja kakovosti za agencije za zagotavljanje kakovosti, navedene v evropskem registru za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (EQAR). Vse agencije, registrirane v EQAR, lahko svoja poročila objavijo v podatkovni zbirki. Sodelovanje v DEQAR je prostovoljno.

¹⁷ Uredba (EU) 2021/694 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Digitalna Evropa in razveljavitvi Sklepa (EU) 2015/2240 (UL L 166, 11.5.2021, str. 1).

10. države članice spodbuja k uporabi instrumenta za tehnično podporo, da bi imele dostop do prilagojenega tehničnega strokovnega znanja z namenom oblikovanja in izvajanja potrebnih reform na področju visokošolskega izobraževanja, tudi z izboljšanjem mehanizmov upravljanja in zagotavljanja kakovosti za visokošolske ustanove;
11. podpira primerjalno učenje med agencijami za zagotavljanje kakovosti.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik/predsednica

Gradniki za preučitev razvoja namenskega okvira za zagotavljanje kakovosti za zavezništva visokošolskih ustanov

1. UVOD

Naslednji gradniki so oblikovani kot podlaga za preučitev celovitega okvira za nov pristop zagotavljanja kakovosti za zavezništva visokošolskih ustanov. Koristijo rezultate projektov QA-FIT in IMINQA, ki se financirata v okviru programa Erasmus+. Ti gradniki so bili analizirani skupaj z deležniki za zagotavljanje kakovosti in niso namenjeni podvajanju drugih postopkov zagotavljanja kakovosti. Dodatno bodo preučeni skupaj z državami članicami in deležniki na področju visokošolskega izobraževanja. Služili bodo kot prostovoljno orodje, ki ga lahko zavezništva visokošolskih ustanov uporabijo za zagotavljanje kakovosti in učinkovitosti dejavnosti, ki jih soupravljajo.

2. NAMEN

V skladu z načeli ESG (standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru) bi evalvacija zagotavljanja kakovosti združevala dvojni namen odgovornosti in izboljšave, in sicer:

- a) zavezništvo podpirati pri doseganju njegovih ciljev in prispevati k izboljšavi njegove kakovosti ter
- b) zavezništvu omogočiti, da dokaže kakovost dejavnosti, ki jih soupravlja.

Zato bi evalvacija, ki jo izvede agencija za zagotavljanje kakovosti, izbrana s strani zavezništva:

- a) potrdila, da je sodelovanje visokošolskih ustanov zavezništvo v smislu tega priporočila;
- b) vodila k zmanjšanju upravnega bremena za zavezništvo tako, da bi omogočila, da se soupravljanje dejavnosti zunanje evalvirajo na skupni podlagi in samo enkrat v danem obdobju veljavnosti, namesto da so predmet več nacionalnih zunanjih sistemov zagotavljanja kakovosti, ter
- c) olajšala zagotavljanje kakovosti skupne ponudbe izobraževanja s strani zavezništev, na primer skupnih programov ali mikrodokazil.

3. NAČELA

Metodologija evalvacije, ki jo razvijejo agencije za zagotavljanje kakovosti, bi:

- a) odražala avtonomijo in raznolikost zavezništev;
- b) zavezništvo spodbujala k vzpostavitvi skupnega notranjega sistema zagotavljanja kakovosti, ki bi zajemal vso skupno ponudbo izobraževanja;
- c) upoštevala načelo „samo enkrat“: skupna ponudba izobraževanja bi se zunanje evalvirala samo enkrat v istem obdobju veljavnosti, ter
- d) vključevala vse ustrezne dele ESG, evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov in, kadar je ustrezno, evropska merila za znak skupne evropske diplome, določena v Prilogi II k temu priporočilu.

4. UPRAVIČENOST

Evalvacija bi bila odprta za vsako zavezništvo visokošolskih ustanov v evropskem visokošolskem prostoru.

Zavezništvo bi moralo imeti neko obliko notranjega zagotavljanja kakovosti na ravni zavezništva, ki bi prevzemala odgovornost za nekatere soupravljane dejavnosti.

5. PODROČJE UPORABE

Evalvacija bi bila osredotočena na učinkovitost notranjih mehanizmov zavezništva za zagotavljanje in izboljšanje kakovosti. Zavezništvo bi moralo določiti in pregledno prikazati, za katero skupno ponudbo izobraževanja in dejavnosti velja skupno notranje zagotavljanje kakovosti na ravni zavezništva.

6. GLAVNE ZNAČILNOSTI

Evalvacija bi temeljila na standardih, ki v celoti vključujejo del 1 ESG.

Standardi bi lahko vključevali tudi potrditev, da notranje zagotavljanje kakovosti v okviru zavezništva jamči, da:

- a) skupni izobraževalni programi, ki jih nudi zavezništvo, izpolnjujejo standarde evropskega pristopa k zagotavljanju kakovosti skupnih programov ter
- b) da skupni izobraževalni programi izpolnjujejo evropska merila za izdajo znaka skupne evropske diplome, če se zavezništvo odloči za izdajo tega znaka.

Evalvacijo bi morala opraviti agencija EU za zagotavljanje kakovosti, registrirana v EQAR, ali agencija EU, ki dosledno izvaja evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov, po izbiri zavezništva.

Evalvacija bi morala temeljiti na dosledni metodologiji in postopku, ki ju je treba določiti v celotnem okviru, ki ga je treba preučiti na podlagi teh gradnikov, ki se uporabljajo ne glede na to, katera agencija izvaja evalvacijo.

Metodologija bi zagotovila, da je vsak postopek prilagojen posameznemu zavezništvu, ob upoštevanju poslanstva in sestave zavezništva (na primer velikosti in geografske razpršenosti) ter obsega njegovih soupravljanih dejavnosti.

7. REZULTATI IN POSLEDICE

Na podlagi evalvacije bi morala agencija EU za zagotavljanje kakovosti, registrirana v EQAR, ali agencija EU, ki dosledno izvaja evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov, sprejeti odločitev, ki bi lahko bila pozitivna, pogojno pozitivna ali negativna.

Ob upoštevanju nacionalnih zahtev bi pozitivna odločitev o evalvaciji zavezništvu dala pravico, da

- a) svojo skupno ponudbo izobraževanja, ki jo zajema evalvacija, samoakreditira z uporabo standardov evropskega pristopa k zagotavljanju kakovosti skupnih programov ter
- b) uporabi znak skupne evropske diplome za programe, ki izpolnjujejo evropska merila za znak skupne evropske diplome.

Države članice bi lahko pozitivno odločitev o evalvaciji priznale, kot sledi:

- a) za nacionalno zunanje zagotavljanje kakovosti na institucionalni ravni: vso skupno ponudbo izobraževanja, ki jo zajema skupno notranje zagotavljanje kakovosti in je bila pozitivno evalvirana, izvzeti iz dodatnih nacionalnih postopkov zagotavljanja kakovosti ter
- b) za nacionalno zunanje zagotavljanje kakovosti na ravni programa: vse programe, ki jih zajema skupno notranje zagotavljanje kakovosti in so bili pozitivno evalvirani, izvzeti iz dodatnih nacionalnih postopkov zagotavljanja kakovosti.

Evropska merila za znak skupne evropske diplome

Evropska merila so razdeljena v dve kategoriji:

- prva kategorija se osredotoča na organizacijo programa¹⁸ na podlagi meril, vključenih v ESG, in evropskega pristopa¹⁹;
- druga kategorija se osredotoča na evropsko razsežnost in vključuje na vrednotah temelječa merila, s čimer odraža pomen skupnih evropskih vrednot. Spodbuja vrednote evropskega visokošolskega prostora (akademsko svobodo, akademsko integriteto, institucionalno avtonomijo, udeležbo študentov in osebja pri upravljanju visokošolskega izobraževanja, javno odgovornost za visokošolsko izobraževanje in javno odgovornost visokošolskega izobraževanja) ter večjezičnost, inkluzijo, okoljsko trajnostnost, interdisciplinarnost, možnosti za učenje, ki presegajo akademski svet, pa tudi zaposljivost in digitalizacijo kot sklop elementov, zaradi katerih je znak skupne evropske diplome edinstven. V zvezi s tem je pomembno, da je bila sodelujočim visokošolskim ustanovam podeljena listina Erasmus za terciarno izobraževanje in da so te ustanove v svoje skupne ureditve²⁰ vključile merila evropske razsežnosti.

¹⁸ Organizacija programa se nanaša na to, kako se skupni program vzpostavi in kako deluje v partnerskih ustanov.

¹⁹ Znotraj procesa dinamičnega usklajevanja bi se morale prihodnje spremembe ESG in evropskega pristopa uporabljati tudi za merila za podelitev znaka skupne evropske diplome.

²⁰ Skupne programske ureditve se nanašajo na postopkovni in pravni okvir, ki ureja izvajanje in oblikovanje skupnega programa. Skupne ureditve lahko zajemajo na primer skupni sprejem, izbor študentov, skupni izobraževalni program, postopke zagotavljanja kakovosti, ocenjevanje, sistem ocenjevanja, skupno upravljanje, trajnostne politike, finančno organizacijo, skupni pristop do alumnov, strategijo komuniciranja in razširjanja ter skupne politike intelektualne lastnine. Take ureditve so običajno določene v skupnih dokumentih, kot je sporazum o konzorciju.

Evropska merila so razdeljena v dve kategoriji, da se jasno odraža primarna odgovornost visokošolskih ustanov glede varovanja akademskih vrednot ob hkratnem priznavanju pomena, ki ga ima evropska razsežnost.

Evropska merila za podelitev znaka skupne evropske diplome preveri agencija EU za zagotavljanje kakovosti, registrirana v EQAR (evropski register za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu), ali agencija EU, ki dosledno izvaja evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov, ali pa se preverijo s samoevalvacijami, denimo v primeru samoakreditacijskih institucij. Merila za podelitev znaka skupne evropske diplome se preverijo na podlagi samoizjav in akreditacijskih ali evalvacijskih poročil ter ključnih dokumentov, v katerih so opisane ureditve skupnega programa, med drugim na podlagi sporazumov o konzorcijih.

Evropska merila za znak skupne evropske diplome			Ravni EOK
A. Merila za organizacijo programa			
	A1. Vključene visokošolske ustanove	Skupni program ponujata najmanj dve visokošolski ustanovi iz vsaj dveh različnih držav članic.	6, 7, 8
	A2. Transnacionalna podelitev skupne diplome	Skupni program sooblikujejo in soizvajajo vse vključene visokošolske ustanove.	6, 7, 8
		Skupni program vodi do podelitve skupne diplome.	6, 7, 8
		Študentom se izda skupna priloga k diplomi.	6, 7
		Skupni program opisuje učne izide in kreditne točke v skladu z navodili za uporabnike ECTS.	6, 7

	A3. Skupne ureditve za skupni program	Skupni program ima skupne politike, postopke in/ali ureditve, ki opredeljujejo načrtovanje in izvajanje izobraževalnega programa ter vse organizacijske in upravne zadeve. Predstavniki študentov so vključeni v postopek odločanja za opredelitev skupnih politik ter postopkov in/ali ureditev.	6, 7, 8
	A4. Ureditve za zagotavljanje kakovosti	Notranje in zunanje zagotavljanje kakovosti se izvaja v skladu z ESG (standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru). Visokošolske ustanove, področje študija ali program evalvira agencija EU za zagotavljanje kakovosti, registrirana v EQAR, ali agencija EU, ki dosledno izvaja evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov.	6, 7, 8

		Skupni program se evalvira z uporabo standardov evropskega pristopa k zagotavljanju kakovosti skupnih programov (evropski pristop).	6, 7, 8
	A5. Spremljanje diplomantov	Skupni program diplomante spremlja prek sistema za spremljanje diplomantov ali z uporabo podatkov, ki jih zbere evropska opazovalnica za visokošolski sektor.	6, 7, 8
	A6. Na študenta osredotočeno učenje	Skupni program se oblikuje in nenehno izpopolnjuje ter izvaja tako, da študente spodbuja k dejavni vlogi v učnem procesu. Ta pristop se odraža pri ocenjevanju študentov.	6, 7, 8

	A7. Transnacionalni kampus – dostop do storitev	Program ima skupne politike, ki študentom in osebju omogočajo dostop do ustreznih storitev v vseh sodelujočih visokošolskih ustanovah pod enakimi pogoji kot vsi vpisani študenti in lokalno osebje ²¹ .	6, 7, 8
	A8. Prožna in vgrajena mobilnost študentov	Skupni program ponuja fizično mobilnost študentov z najmanj 30 ECTS (možna porazdelitev na več bivanj) v eni ali več partnerskih ustanovah. Skupni program vsebuje politiko, ki nudi alternativne možnosti za študente, ki ne morejo potovati, na primer virtualne izmenjave in/ali kombinirano mobilnost.	6, 7
		Skupni program ponuja vsaj šestmesečno fizično mobilnost na eni ali več partnerskih ustanovah. Skupni program vsebuje politiko, ki nudi alternativne možnosti za študente, ki ne morejo potovati.	8
	A9. Skupno ocenjevanje in somentorstvo pri disertacijah	Disertacije nadzorujeta vsaj dva mentorja, skupaj pa jih ocenijo somentorji ali odbor s člani iz vsaj dveh različnih ustanov iz dveh različnih držav.	8

²¹ To ne pomeni avtomatične pravice do finančnih ugodnosti, kot so štipendije ali socialna varnost, v vseh ustanovah.

B. Merila za evropsko razsežnost

	B1. Interdisciplinarnost in učenje na podlagi raziskav	Ureditve skupnega programa vključujejo vgrajene komponente interdisciplinarnosti in/ali učenja na podlagi raziskav, prilagojene naravi in okoliščinam skupnega programa.	6, 7, 8
	B2. Možnosti za učenje, ki presega akademski svet, in zaposljivost	Ureditve skupnega programa predvidevajo možnosti za razširitev učnih izkušenj študentov onkraj akademskega konteksta, prilagojene naravi in okoliščinam skupnega programa, tudi zahtevam trga dela, ki vključujejo medsektorske komponente ali dejavnosti ter razvoj prečnih spretnosti ²² .	6, 7, 8

²² Takšne možnosti med drugim vključujejo elemente, kot so sodelovanje z gospodarskim in družbenim sektorjem pri oblikovanju in/ali izvajanju izobraževalnih programov, pripravništva, učenje na delovnem mestu, napotitev/praksa, prostovoljstvo, učenje z delom v korist skupnosti in pristopi, ki temeljijo na izzivih.

	B3. Digitalizacija	Ureditve skupnega programa vključujejo možnosti za študente, da razvijejo ustrezne digitalne spretnosti in kompetence, prilagojene naravi in okoliščinam skupnega programa.	6, 7, 8
	B4. Vrednote	Ureditve skupnega programa spoštujejo vrednote evropskega visokošolskega prostora (akademsko svobodo, akademsko integriteto, institucionalno avtonomijo, udeležbo študentov in osebja pri upravljanju visokošolskega izobraževanja, javno odgovornost za visokošolsko izobraževanje in javno odgovornost visokošolskega izobraževanja) ter vključujejo zavezanost spodbujanju skupnih evropskih vrednot ²³ in demokratičnega državljanstva.	6, 7, 8

²³ Kot so izražene v členu 2 PEU in Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.

	B5. Večjezičnost	V sklopu ureditev skupnega programa ima vsak študent možnost, da z izpostavljenostjo vsaj dvema različnima jezikoma EU ²⁴ med učnimi dejavnostmi ali mobilnostjo usvoji jezikovne spretnosti.	6, 7, 8
	B6. Inkluzija	Ureditve skupnega programa vključujejo zavezanost široki udeležbi s spodbujanjem raznolikosti, enakosti in inkluzije ter s sprejetjem ukrepov po meri v podporo študentom in osebju z manj priložnostmi.	6, 7, 8
		Ureditve skupnega programa vključujejo zavezanost spoštovanju načel Evropske listine za raziskovalce.	8
	B7. Okoljska trajnostnost	Ureditve skupnega programa vključujejo politike in ukrepe, povezane z okoljsko trajnostnostjo, in v njihovem sklopu se izvajajo ukrepi, ki zagotavljajo, da je okoljski odtis njihovih dejavnosti čim manjši, predvidene pa so tudi možnosti, da študenti razvijejo ustrezne zelene spretnosti in kompetence, prilagojene naravi in okoliščinam skupnega programa.	6, 7, 8

²⁴ Izpostavljenost jezikom EU lahko poteka v okviru aktivne in/ali pasivne rabe jezika(-ov) na kateri koli ravni pri dejavnostih poučevanja in/ali učnih dejavnostih, izpitih, raziskovalnih dejavnostih, poklicnih dejavnostih ali dejavnostih državljanskega udejstvovanja in v obdobjih mobilnosti, tudi med mobilnostjo v državi, v kateri se v vsakdanjem življenju večinoma uporablja drug jezik.

Glosar izrazov

Zavezništvo pomeni skupino vsaj dveh evropskih visokošolskih ustanov, ki so sklenile dolgoročno in strukturno transnacionalno sodelovanje, potrjeno v skupni izjavi o poslanstvu, ki so jo na institucionalni ravni potrdili vsi člani ustreznih organov odločanja v sklopu zavezništva. To sodelovanje vključuje soodločanje o upravljanju, njegovo osrednje poslanstvo pa je skupno ponudbo izobraževanja. Viden primer so zavezništva visokošolskih ustanov, ki se financirajo na podlagi pobude o evropskih univerzah.

Ponudba izobraževanja pomeni zagotavljanje visokošolskega izobraževanja v najširšem smislu, vključno s programi, ki vodijo do polne diplome, tečaji, ki vodijo do mikrodokazil, ter zagotavljanjem izobraževanja, ki ni del programa, ki vodi do uradne diplome.

Evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov pomeni pristop, ki so ga maja 2015 odobrili evropski ministri, pristojni za visoko šolstvo, in ki je bil razvit za lažje zunanje zagotavljanje kakovosti teh programov: opredeljuje standarde, ki temeljijo na dogovorjenih orodjih EHEA, brez uporabe dodatnih nacionalnih meril. Pričakuje se, da bo ta pristop olajšal celostne pristope k zagotavljanju kakovosti skupnih programov, pri katerih se dejansko odraža in zrcali skupni značaj. Pristop je na voljo na naslednji povezavi:

https://www.eqar.eu/assets/uploads/2018/04/02_European_Approach_QA_of_Joint_Programmes_v1_0.pdf

Evalvacija pomeni pregled zagotavljanja kakovosti visokošolske ustanove ali ponudbe izobraževanja, ki se izvaja znotraj ali zunaj te ustanove.

Program s skupno diplomom pomeni skupni program, ki vodi do skupne diplome.

Skupna evropska diploma: končna oblika in opredelitev pojma „skupna evropska diploma“ se določi, ko Svet sklene, da bo sprejel ukrepe za njeno uvedbo, in sicer izhajajoč iz analize poročila Komisije o oceni glede izvajanja znaka skupne evropske diplome in iz študije izvedljivosti glede skupne evropske diplome, kot je opisano v resoluciji Sveta o znaku skupne evropske diplome in naslednjih korakih v smeri morebitne skupne evropske diplome: krepitev evropske konkurenčnosti in privlačnosti evropskega visokošolskega izobraževanja. Na tej stopnji je lahko opredelitev naslednja: skupna diploma, podeljena študentom kot potrditev zaključka skupnega programa, ki ga izvajata vsaj dve visokošolski ustanovi iz različnih držav, med katerimi sta vsaj dve državi članici EU. Skupni program, ki vodi do podelitve skupne evropske diplome, izpolnjuje enoten sklop evropskih meril in je evalviran v skladu z ESG in evropskim pristopom, kar bi moralo olajšati avtomatično priznavanje v EU. Če to zahtevajo nacionalna ogrodja kvalifikacij, se lahko skupna evropska diploma vključi v nacionalno zakonodajo, da se olajša njeno izvajanje v državah sodelujočih ustanov.

Znak skupne evropske diplome: znak kakovosti, podeljen skupnim programom, ki se izvajajo v okviru transnacionalnega sodelovanja med visokošolskimi ustanovami iz različnih držav, od katerih sta vsaj dve državi članici EU; deloval naj bi kot orodje za znamčenje, ki spodbuja izpolnjevanje evropskih standardov ter zagotavlja prepoznavnost in ugled skupnih programov z znakom. Podeli se na podlagi skupnih evropskih meril na podlagi ocene pristojnih organov za akreditacijo ali zagotavljanje kakovosti, kot so samoakreditacijske univerze, akreditacijske agencije ali organi za zagotavljanje kakovosti.

Soupravljanje dejavnosti pomenijo dejavnosti zavezništva in njegovih včlanjenih visokošolskih ustanov, v zvezi s katerimi je zavezništvo sklenilo, da se bo zanje uporabljal njegov skupni notranji sistem zagotavljanja kakovosti.

Skupni program pomeni integriran izobraževalni program, ki ga skupaj koordinirajo in ponujajo različne visokošolske ustanove in ki vodi do dvojne/več diplom ali skupne diplome.

Zagotavljanje kakovosti pomeni procese, tako notranje kot zunanje, ki jih izvaja visokošolska ustanova ali agencija za zagotavljanje kakovosti, da se zagotovi učno okolje, v katerem so vsebina programov, možnosti za učenje in oprema pravični ter ustrezajo svojemu namenu. Dejavnosti zagotavljanja kakovosti imajo dvojni namen:

- **Odgovornost:** sistem zagotavljanja kakovosti visokošolski skupnosti in javnosti za kakovost dejavnosti visokošolske ustanove jamči tako, da zagotavlja, da te dejavnosti izpolnjujejo sklop standardov. Na njegovi podlagi se lahko ustanovi zagotavljajo določene pravice: vpis študentov, podeljevanje diplom, pridobivanje javnih sredstev.
- **Izboljšava:** obenem se s sistemi zagotavljanja kakovosti visokošolskim ustanovam in znotraj njih svetuje in daje priporočila o tem, kako bi lahko izboljšale svoje delo.

Odgovornost in izboljšanje sistema zagotavljanja kakovosti skupaj ustvarjata zaupanje v uspešnost visokošolske ustanove. Sta ključna za podporo razvoju kulture kakovosti, ki jo upoštevajo vsi: od študentov in osebja do vodstva in uprave ustanove. Izraz „zagotavljanje kakovosti“ se v tem dokumentu uporablja za opis vseh dejavnosti v okviru cikla stalnega izboljševanja, tj. dejavnosti v zvezi z odgovornostjo in izboljšavami.

- a) **Notranje zagotavljanje kakovosti** pomeni procese, ki jih visokošolske ustanove izvajajo same. Običajno se razvijajo kot del strategije visokošolskih ustanov za zagotavljanje kakovosti, s čimer se priznava primarna odgovornost teh ustanov za kakovost ponudbe in zagotavljanje kakovosti.
- b) **Zunanje zagotavljanje kakovosti** pomeni procese, ki jih izvajajo agencije za zagotavljanje kakovosti.
- c) **Institucionalni pristop k zunanjemu zagotavljanju kakovosti** pomeni, da mora ustanova samo skozi postopek zunanjega zagotavljanja kakovosti, da se oceni učinkovitost njenih notranjih postopkov zagotavljanja kakovosti in to, ali ima dovolj zrelo kulturo kakovosti, da zagotovi visoko kakovost izobraževalne ponudbe. Ustanovi omogoča, da razvija in izvaja programe, ne da bi bil potreben zunanji pregled kakovosti na ravni programa (to se v številnih državah imenuje samoakreditacija).
- d) **Programski pristop k zunanjemu zagotavljanju kakovosti** pomeni, da mora vsak posamezni program (ali skupina programov), ki ga izvaja ena ali več visokošolskih ustanov, opraviti zunanji pregled zagotavljanja kakovosti.

- e) **Kombinirani pristop k zunanjemu zagotavljanju kakovosti** pomeni, da ima sistem visokošolskega izobraževanja institucionalni in programski pristop k zunanjemu zagotavljanju kakovosti. To velja za večino sistemov visokošolskega izobraževanja v EU²⁵.

Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru

(ESG): sklop standardov in smernic za notranje in zunanje zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu. To niso niti standardi za kakovost niti se z njimi ne predpisuje, kako naj se izvajajo postopki zagotavljanja kakovosti; gre za napotke, ki zajemajo področja, ki so ključnega pomena za kakovosten študij in učna okolja v visokošolskem izobraževanju. ESG bi bilo treba obravnavati v širšem kontekstu, ki bi vključeval tudi ogrodja kvalifikacij, ECTS in prilogo k diplomi, ki prav tako prispevajo k spodbujanju preglednosti in medsebojnega zaupanja v visokošolskem izobraževanju v EHEA. ESG so na voljo na naslednji povezavi: <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>.

²⁵ V odgovorih na raziskavo Komisije iz leta 2023 o izvajanju priporočila Sveta o vzpostavljanju povezav za učinkovito evropsko sodelovanje na področju visokošolskega izobraževanja je 14 ministrstev poročalo, da uporabljajo kombiniran pristop k zunanjemu zagotavljanju kakovosti.